

TARIM DÜNYASINDAN
Ali Ekber Yıldırım
any@dunya.com

Bu alışkanlığı lise yıllarımda edinmiştim. Beğendiğim köşe yazılarını keser büyük boy defterime yapıştırırdım. O defterler sevdiğim yazarların yazılarından derlenmiş bir kitaba dönüşürdü.

Ekonomi ile ilgili defterime yapıştırdığım ilk yazılar Tefvik Güngör Uras'ındı. 1988 yılında DÜNYA

Defterimdeki yazılarıyla Güngör Uras

gazetesinde işe başladığımda Basın Yayın Yüksek Okulu'nda Prof. Dr. Tefvik Pekin'in iktisat derslerinden öğrendiğimiz temel bilgiler dışında ekonomiyi çok iyi biliyordum.

Prof. Dr. Tefvik Güngör Uras benim için ikinci bir okul oldu. Güncel ekonomiyi çok yalın ve herkesin anlayacağı bir dille yazıyordu. Tefvik Güngör imzası ile DÜNYA gazetesinin ikinci sayfasındaki yazılardan bir okulda öğreneceğimden çok daha fazlasını öğrendim.

Yazılarını, haberleri yalın bir dille yazmada da katkısı büyüktür.

İlerleyen yıllarda tarım yazmaya başladığımda yazılardan alıntı yapması, tarımla ilgili yazı yazarken

Güngör-Nuran Uras, Ali Ekber Yıldırım

telefon ederek bilgi alması ve yazdığım yazıya da yayınlanmadan önce bana okutması gerçekten büyük bir ayrıcalıktı. O artuk benim için "Güngör abi"ydi.

Özellikle ürünlerin hasat dönem-

lerini yakından izler ve hangi ürün-de hasat yaklaştıysa telefon eder, üretimin ne kadar olduğunu, fiyatın ne olacağını, ürünü kimin alacağını araştırıp yazmamı isterdi. Sonra da eklerdi. "Sen araştır yaz biz de

öğrenelim, yazalım" derdi. Her hasat dönemi o telefonun geleceğini beklemem de biliyordum gelmeyecek. Güngör abinin verdiği görevin sorumluluğu ile araştırıp yazmaya devam ediyoruz.

Güngör abiyi sonsuzluğa uğurlamamızın üzerinden 4 yıl geçti. DÜNYA ailesi, dostları olarak Güngör Uras'ı bugün (19 Ağustos) saat 9.30'da İstanbul Sanayi Odası Meclis Salonu'nda düzenlenecek anma programı ile anıyoruz. Anma programı kapsamında Ege Cansen ve Mahfi Eğilmez'in konuşmacı olarak katılacağı "Aşşe Teyzenin İzinde Türkiye Ekonomisine Bakış Paneli" yapılacak. Panelin modera-

Dört yıl önce sonsuzluğa uğurladığımız Tefvik Güngör Uras, benim için ikinci bir okul oldu. Güncel ekonomiyi çok yalın ve herkesin anlayacağı bir dille yazıyordu. Tefvik Güngör imzası ile DÜNYA gazetesinin ikinci sayfasındaki yazılardan bir okulda öğreneceğimden çok daha fazlasını öğrendim.

törlüğünü sevgili Berfu Güven ve Servet Yıldırım yapacak.

Güngör abiyi saygıyla anarken çok özlediğimiz yazılardan ikisini paylaşıyoruz.

Et ithalatı hayvancılığı öldürüyor

Et fiyatları: artmaya başlayınca, Ankara karkas et ithali için kapıları açmıştı. O kapı bir kapanır, bir açılır hale geldi. Sadece ette değil, her türlü tarım üretiminde fiyatlar yükselince Ankara, ithalatı yerli üreticinin "terbiye edilmesi"ni hedef alıyor. Uzun ithalden sonra fiyatlar bir süre geriler ama ithal yerli üreticiyi üretimin sürdürülmesi için, üretim azalır. İthalat üretimi caydırarak fiyatları kalıcı artışa yol açar. Bugüne kadar hayvancılığı teşvik için 10 milyar TL dağıtıldı. Sıfır faizli kredi verildi. Böylece sıgır varlığı 15 milyon adede yükseldi. Yılda 1 milyon ton karkas et tüketiliyor. Bunun yüzde 90'ına yabancı sıgır eti, yüzde 10'una yerli koyun eti. Diğer hayvan türlerinin ufak payları var. Et fiyatlarının artmasının arkasında kalıcı ve de geçici nedenler var:

1) Kalıcı nedenler şunlar: Bizim hayvanlar doğda çayırda beslenmiyor. Çiftliklerde yemle besleniyor. Hayvancılıkta maliyetin yüzde 60'ını sanayi yemi teşkil ediyor. Sanayi yeminin hammaddesi ithal girdi. Döviz fiyatı artınca yem fiyatları, dolayısıyla hayvan maliyeti artıyor.

2) İthalat kapısı bir açılıyor, bir kapanıyor. Bu durumda besiciler uzun vadeli olarak riske giremiyorlar. Üretimi artıramıyorlar.

Et fiyatlarındaki artışın kalıcı ve geçici nedenlerini iyi değerlendirmeden, piyasaya az miktarda ucuz et sürmek, et sorununa çözüm değil çözümsüzlük getirir.

Devamlı karkas et ithal ederek haliken et talebini karşılayamayız. Ucuz et ancak üretim artışıyla mümkün olabilir. Bu için uzmanı Ali Ekber Yıldırım yazdı: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürlüğü çok kapsamlı bir çalışma ile "Kırmızı Et Stratejisi" hazırladı. Bu stratejiye aynen şöyle deniliyor: "Kırmızı et üretiminin artışı, besi hayvanı materyali temini büyük önem taşımaktadır. Zaman zaman başvurulan et ve beslik hayvan ithalatı sorunu çözmekten uzaktır". Yıllardan beri, canlı hayvan ve et ithalatı ile sorunlar çözülmeğe çalışılıyor. Her defasında ithalatın çözüm olmadığı görülmüşse rağmen, bu politika ısrarla sürdürülüyor.

Koyun ve sıgır varlığımızın artmamasının nedeni, ülkede hayvanların besleneceği meraların kalmaması. Doğu Anadolu'da terör var. Batı'daki meralar karamanme ile toplu konutlara tahsis edildi. 1990'larda 24 milyar hektar, 2000'in başında 16 milyar hektar olan kullanılabilir çayır, mera alanı 9-10 milyar hektara geriledi. Sığırımızın yem ile besleniyor. Hazır yemin girdisi ise dolar. Dolar artınca büyükbaşların beslenme maliyeti de artıyor. Hayvancılıkta öne çıkan ülkelerde toplam beslenmede çayır, meranın payı yüzde 50 dolayında. Tarım kaynaklı kaba yemin payı yüzde 25 dolayında. İşte bu nedenle o ülkelerde büyükbaş fiyatları ucuz. Biz ise çayır ve mera olmadan hazır yeme dayalı olarak hayvancılık yapmaya çalışıyoruz. Yıllık 60 milyon ton dolayındaki kaba yem tüketiminde çayır ve meranın payı 12 milyon ton dolayında. Kaba yemin sadece yüzde 20'si, toplam yemin sadece yüzde 10'u çayır ve meradan karşılanıyor. Çayır ve meraya çıkamayan büyükbaş hayvanlar kapalı alanlarda kaba yem ve karma yem yiyor. Kaba yem, yem bitkilerinden elde ediliyor. Bunlar yonca, fiğ, korunga, silajlık mısır, buğrak, hayvan pancarı gibi yem bitkileri. Bizim kaba yem üretimimiz de talebi karşılayamıyor.

(29 Ocak 2016/Dünya Gazetesi)

Buğday için "borç dilenmenin dayanılmaz "ezikliği"

Devlet Planlama Teşkilatı'nın kurulduğu yıllarda (1960' ı yılların başında) Planlancılar ana sorunlarından biri buğday sorunu idi. Çünkü o yıllarda Türkiye'nin buğday üretimi, talebi karşılamayacak kadar düşüktü. Türkiye buğday ithal etmek zorundaydı. Her yıl bahar geldiğinde Devlet Planlama Teşkilatı'nın tarımdan sorumlu uzmanları Doğan Kayran ve Kaya Mutlu, yerli ürün hakkında tahminde bulunmaya çalışırlardı. Kaya Mutlu buğday tarlalarını dolaşır, Tarım Bakanlığı uzmanlarıyla yerli üretim rakamlarını belirlerdi. İşte ondan sonra da sorun başlardı. Yerli üretim fazla olur ise, Merkez Bankası'nın Türk Lirası basması ve buğday parasını ödemesi gerekiyordu. Yok yerli üretim yetersiz kalır ise o zaman da buğday açığını kapatmak için ithalat için döviz bulma zorunluluğu vardı. İşte o zamanlar biz Planlancılar sabah uykudan uyanıldıklarında ilk yaptıkları iş, pencereye koşarak bulutları incelemektir. Eğer yağmur yağacak gibi bir hava var ise, dertlenirdik: "Eyvah... Yağmur yağacak. Buğday üretimi artacak... Merkez Bankası para basmayacak. Bu buğdayın

parasını nasıl ödeyeceğiz?" Eğer yağmur yok gibi ise yine dertlenirdik: "Eyvah yağmur yağmayacak. Buğday üretimi düşük olacak. Buğday ithal etmek gerekecek. Dövizi nereden bulacağız?" Açık anlatımla o günler bizim her sabah derdimiz yağmuru gözlemektir. (Üstelik kan koca Planlama'da çalışıyorduk. O nedenle biz aile boyu dertlenirdik.) Merkez Bankası Başkanı Naim Talu, buğday için bile para arzını artırmamak konusunda ısrarcı olduğundan, TMO'nun iç alımının finansmanı büyük sorun teşkil ederdi. Fakat en büyük sorun buğday ithalatı için döviz bulmak idi. O yıllarda Türkiye buğday ithalatı için dövizi ya AİD (Amerikan Yardım Teşkilatı) aracılığıyla bulabiliyor ya da OECD çerçevesinde kurulan Türkiye'ye Yardım Konsorsiyumu'ndan temin edebiliyordu. Buğday ithalatı için gerekli olan döviz ihtiyacı belirlendikten sonra Türk hükümeti temsilcileri ellerinde dosya, kapı kapı baci, dilermeye başlardı. Döviz bulunduran bürokratlar rahatlar, Türk halkı aç kalmaktan kurtulurdu. Derken Turgut Özal'ın Devlet Planlama Teşkilatı müsteşarlığı döneminde Meksika'dan

buğday tohumu ithalatı konusu gündeme geldi. Devlet Planlama Teşkilatı'nın öncülüğü ve Tarım Bakanı Bahri Doğuş'un konuyu benimsemesiyle Meksika'da geliştirilmiş olan yüksek verimli buğday tohumu Türkiye'ye getirildi. Meksika buğdayı, Türkiye'de çok tartışmalara yol açtı. Böylece bizim kaliteli buğdayımızın yok olacağı, Türkiye'nin tohumluk buğdayda dışa bağımlı hale geleceği söylendi. Fakat, Devlet Planlama Teşkilatı, Tarım Bakanlığı ve Ziraat Bankası'nın ortak çalışmasıyla, Meksika kaynaklı kaliteli tohum Anadolu'ya yayıldı. Bu tohum yanında gübre kullanımı da gelişince, Türkiye buğdayda kendi kendine yeter hale geldi. Aradan geçen zamanda, kaliteli buğday tohumu değermeye oldu. Gübre kullanımında çiftçi bilgilendirilmedi. Topraklar verim kaybetti. Buğdayda ürün kalitesi düştü ama, verim arttı. Verim artınca bu defa da artan buğdayı kimin kaç liraya satın alacağı sorunu ortaya çıktı. TMO'nun her yıl açılacağı fiyat ve de buğday satın almak için bulacağı para güvâhler kapandı. Derken, Türkiye'de sanayi ürünleri ile tarım ürünleri arasındaki fiyat makası açılmaya başladı. Faiz

oranlarının yükselmesi tarımsal üretimi caydırır. Yüksek üretim rakamları hızla gerilemeye başladı. İşte bu arada, tarımda fiyat desteklemesi politikasından vazgeçme konusu gündeme geldi. Destek fiyatı yerine çiftçiye doğrudan para yardımı için düzenlemeler yapılırken, ortaya çıkan krizler sonucu IMF'ye verilen niyet mektuplarında buğdaya verilen taban fiyatlarına sınırlamalar getirildi. Bu sınırlamalar temel olarak, 1960'lar tablosundaki sorunlara benzer sorunlardan kaynaklandı. Türkiye 2000'lerde buğday destekleme politikasını yürütmek için içinden bulamadığı krediyi dış kaynaktan arıyordu. Çözüm olarak IMF'nin tavsiyesi doğrultusunda destekleme fiyatlarını aşağı çekme yoluna gidildi. Destekleme fiyatlarını aşağıya çekmek demek buğday üretimini kısıtlemek demektir. Bunun sonucu Türkiye'nin tekrar buğday açığıyla karşı karşıya gelmesi, buğday ithal etmesi demektir. Buğday ithalatı ise döviz kaynağına bağlıdır.

(Doğan Kitap'tan çıkan Bak Ben Sana Anlatayım/ Olaylarla Aylarlar kitabından)

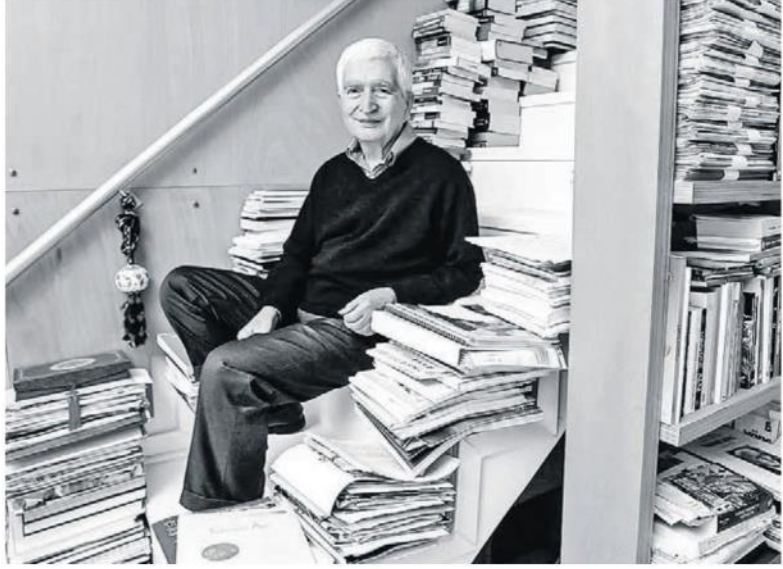

İSO'DA TÖREN DÜZENLENECEK

Güngör Uras vefatının 4'üncü yılında anılıyor

Türk basınının unutulmaz ismi, gazetemiz yazarlarından Prof. Dr. Tevfik Güngör Uras, ölümünün dördüncü yılı olan bugün, **İstanbul Sanayi Odası**'nda (İSO) düzenlenecek tören ile anılacak. İSO Meclis Salonu'nda saat 09.30'da karşıla-ma ile başlayacak etkinlikte, Tevfik Güngör Uras'ın yaşam öyküsü ve mesleki deneyimlerinin aktarılacağı film gösterimlerinin ardından, Türkiye ekonomisi ile ilgili bir panel düzenlenecek.

Güngör Uras'ın yazılarının kahramanlarından 'Ayşe Hanım Teyze' karakterinden esinlenilerek oluşturulan 'Ayşe Teyzenin İzinde Türkiye Ekonomisine Bakış' başlığını taşıyan panele, iki değerli iktisatçı ve yazar Ege Cansen ile Mahfi Eğilmez konuşmacı olarak katılacak. Panelin, katılımcı moderatörlüğünü ise gazeteci-yazar Servet Yıldırım ile televizyon programcısı Ber-

fu Güven yapacak. 1968'de başladığı gazetecilik yaşamında çok çeşitli yayınlarda uzun süreli mesai yürüten, vefatına kadar gazetemiz DÜNYA'nın yanı sıra Milliyet Ga-

zetesi'nde köşe yazarlığı, NTV'de de televizyon programları ve yorumculuğu yapan Güngör Uras'ı anma etkinliğine, ailesi, sevenleri ve iş dünyası temsilcileri katılacak.

İŞ DÜNYASINI BİR ARAYA GETİREN 365 ODA VE BORSADA SEÇİM YARIŞI BAŞLADI

Dert anlatacak başkan aranıyor

Jale Özgentürk

YAKIN PLAN

jale.ozgenturk@cumhuriyet.com.tr

Ekonomi politikaları nede- niyle zorda olan iş insanları sorunlarını cesurca anlatacak başkan arıyor. İstanbul Ticaret Odası'nda MÜSİAD'lı iki aday yarışacak.

Aralarında Vehbi Koç'un da bulundu- ğu iş insanları tarafından 1952'de kuruluyor **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)**. Amacı yeni yeni büyümeye başlayan özel sektörün güçlenmesini sağlamak.

Bugün 81 ilde 160 ilçeye yayılmış 365 oda ve borsadan oluşuyor. İşyeri kuruyorsanız ticaret, **sanayi** odaları veya borsalara kayıt olmak zorundasınız. Odaya üye olanlar da sermayelerine ve özvarlıklarına göre aidat vermek zorunda.

Yani **TOBB** gönüllü değil zorunlu üyelik nedeniyle Türk **Sanayici** ve İş İnsanları Derneği'nden (**TÜSİAD**) farklı bir iş dünyası örgütü.

TOBB'de oda ve borsalar dört yılda bir yapılan seçimle hem kendi yönetimlerini hem de birliğin yönetimini seçiyor. Başkanlıkta rekor kıran **Rifat Hisarcıklıoğlu** bu yıl 21'inci yılını doldururken, seçimlerdeki kaderini belirleyecek seçimler başlıyor. Genel seçimler nedeniyle ertelenip ertelenmeyeceği tartışmaları **TOBB**'nin gönderdiği bilgilendirme yazısı ile sona erdi.

Buna göre 1 Ekim-30 Kasım arasında oda ve borsalarda seçimler tamamlanacak. 2022 Mayıs ayında ise **TOBB başkan** seçilecek.

Hükümetin uyguladığı ekonomi politikaları ile beklemedikleri bir kriz ortamına giren iş dünyası için bu seçimler fazlasıyla önem kazandı.

Hükümetin bugüne kadar açtığı düşük faizli büyük kredi paketleri, Kredi Garanti Fonu kefaletleri, istihdam teşvikleriyle beslenen iş dünyası, deniz bittince finansmana erişememekten yakınıyor. Türk modeline önce destek veren iş dünyası ekonomi bilimine aykırı politikalarla patlayan kur ve faizin altında kalmış durumda.

685 BİN ÜYE
YENİ YÖNETİMİ
SEÇECEK

Şimdi dertlerini "cesurca" anlatacak başkanlar arıyor. Bunun ilk sinyalini Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) seçimi vermişti. İktidarla çok fazla yakınlaşan ve ihracatçının sorunlarını yeterince anlamadığı düşünülen İsmail Güllü'nin yerine Mustafa Gültepe seçilmişti. Gerçi Gültepe'nin sesi de başkanlıktan sonra biraz kesildi ama beklemek gerek.

Odalar içinde en büyükleri İstanbul'da. **İstanbul Ticaret Odası**, 130 yıllık geçmişi ve 685 bin üyesiyle tüccarları bir araya getiren en büyük oda. Uzun yıllardır **TÜSİAD**'a karşı muhafazakâr işadamlarının kurduğu **Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği**'nin (**MÜSİAD**) desteklediği başkanın seçildiği odada bu yıl ilginç bir yarış var. İki **MÜSİAD'lı** aday bir birine rakip olacak.

Halen başkan olan Şekip Avdagiç, mart ayında **MÜSİAD**'ın resmen açıkladığı destekle yeniden aday olduğunu açıklamıştı. Bir kalp krizi sonucu genç yaşta ölen eski başkan İbrahim Çağlar'ın yardımcısı Murat Kalsın ise o desteği "kurumsal" olarak nitelendiriyor ve üyelere sorulmadan alınan bir karar olarak yorumluyor.

Resmen aday olduğunu da duyuran Kalsın, farklı bir dil kullanıyor. İş dünyasında ciddi sorunlar olduğunu ve bunun yönetenlere açıkça iletilmesi gerektiğini vurguluyor. "Siyasi görüşü ne olursa

ÜYELER RAHATSIZ, ÇÖZÜM İSTİYOR

MURAT KALSIN: İş dünyasında bir hareket başlattık. İş insanlarının sıkıntısı var. Üyeler rahatsız. Bu sıkıntılara, sorunlara çözüm bulunması gerekiyor. Yardım istiyorlar. Biz de bir hareket başlattık, seçim ofisi kurduk. **İTO**'ya 4 yıldır hükümetten

ne gelen var ne giden. Ekonomi siyaset ayrılmaz ikili. Bunu sağlıklı götürmek gerek. Dünya büyük bir değişim içinde. **İTO**'yu geleceğe taşıyacak süreci iş dünyası ile el ele vererek, istişare ederek, projeler üretmek ve reçeteler ortaya koyarak yürütmek, en içten temennim.

HERKES ADAY OLABİLİR

ŞEKİP AVDAGİÇ: **İTO**'da üye olan herkes yönetime aday olabilir. Temsil ettiğimiz örgütlerin teyidi ile aday olduk. Kaliteli demokratik bir seçim önemli. Üyelerimizin ekonomide yaşanan sorunlarını sürekli olarak hükümete iletiyoruz. Taleplerini raporlarla bildiriyoruz ve takipçisi oluyoruz. Bu- nu kamuoyu önünde yapmıyo-

ruz. Merkez Bankası Başkanı. BDDK gibi kurumlarla sürekli diyalog içindeyiz. Başkanlık döneminde çok önemli projeler başlattık ve tamamlama aşamasındayız. **İTO**'da dijital dönüşümü tamamladık. **İTO**'nun çevresindeki tarihi binalar restore edildi. Bir kampus haline geliyor. En büyük girişim merkezini açıyoruz.

olsun herkesle beraber olacağım. Aynı gemideyiz" diyor.

İTO'nun yanı sıra **İstanbul Sanayi Odası** da Türkiye'nin en büyük odalarından. 18 bin üyesi Türk ekonomisinin en büyük şirketlerini de bir araya getiriyor. **İSO**'da **Erdal Bahçivan**'ın Mer-

kez Bankası polemiklerinin faturası, başkanlığını etkiler mi bilinmez ama üyelerin yoğun desteğiyle aday olmasına kesin gözle bakılıyor. Ekonomi politikalarına açıkça tepki veren Adnan Dalgakıran aday olur mu? Bu da önümüzdeki günlerde netleşecek konulardan!

► Gıda Üretim ve Ambalajlama Teknolojileri ►

Ambalaj ihracatında yıl sonu hedefi

7,5 MİLYAR DOLAR

Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD) Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Sarıbekir, 2022 sonunda Türkiye'nin ambalaj ihracatının 7,5 milyar dolar olmasını öngördüklerini belirtiyor.

Sayın Sarıbekir, elinizdeki son veriler ışığında Türkiye ambalaj sektörünün genel durumu hakkında bilgi verebilir misiniz?

Türkiye ambalaj sanayinin üretimi 2020'de yaklaşık 10,3 milyon ton olarak gerçekleşti. Sektörümüzün cirosu ise 25 milyar dolar oldu. Geçtiğimiz yıl bu değerde bir üretim aslında en az 440 milyar dolar civarındaki bir ekonomi anlamına geliyor. Malzeme gruplarına göre 2020 yılı üretim verileri incelendiğinde; plastik ambalaj %36 ile ilk sırada yer alırken, onu %28 ile oluklu mukavva, %18 ile cam ambalaj, %7 ile karton ambalaj, %5 ile ahşap ambalaj, %5 ile metal ambalaj ve %1 ile kağıt ambalaj takip etti. Dünyada en büyük ambalaj tüketicisi 2018 yılı verilerine göre 140 milyar dolar ve %3'lük büyüme oranıyla ABD'dir. İkinci sırada 100 milyar dolar ciroyla yer alan Çin'in büyüme oranı %10'dur. Çin, kısa bir süre sonra ABD'yi geçerek dünyadaki en büyük ambalaj tüketicisi olacaktır. Türkiye, 25 milyar dolar büyüklükte Avrupa'da 6. sırada, dünyada ise 16. sırada yer alıyor. Sektör cirosu olarak yakın ülkeler ise nüfus avantajına sahip olan Hindistan, Brezilya ve Rusya Federasyonu'dur.

"2021 İHRACATIMIZ 6,5 MİLYAR DOLAR"

Türkiye kaç ülkeye ne kadarlık ambalaj ihracatı gerçekleştirdi? Etkili olduğumuz ve odaklandığımız pazarlar hakkında bilgi paylaşabilir misiniz? Yıl sonunda ihracatta hedefler neler?

2021 yılının Ocak-Haziran dönemine baktığımızda, Türkiye ambalaj sektörü 3 milyar 44 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirerek 1 milyar 222 milyon dolar dış ticaret fazlası verdi ve bir önceki yılın aynı dönemine göre miktar

olarak yüzde 6, değer olarak ise yüzde 26 artış yakaladı. Yılı ise yüzde 26 değer artışıyla 6,5 milyar dolar ihracatla kapattı. En fazla ihracat yapılan ilk üç ülke sırasıyla Birleşik Krallık, Almanya ve Irak oldu. Bu ülkeleri ABD, İsrail, İtalya, Fransa, Hollanda, Mısır ve İran takip etti. Plastik ambalaj grubu 2021 ihracatının yüzde 66'sını oluşturdu. Kağıt/karton ambalajlar yüzde 23 pay sahibi olurken, metal ambalaj grubu yüzde 7, cam ambalaj yüzde 3, ahşap ambalaj yüzde 1 pay sahibi oldu. Daha çok ülkeye ambalaj satmayı, pazar sayımızı artırarak hedefliyoruz. Ticaret Bakanlığımızın küresel ekonomideki ve siyasi konjonktürdeki gelişmeler çerçevesinde belirlediği ve desteklediği ülkeleri sektör olarak biz de önceliklendiriyoruz. Bu ülkeler arasında yer alan Güney Afrika Cumhuriyeti ile Kuzey ve Güney Amerika ülkeleriyle ticari ilişkilerimizi artırmaya odaklanıyoruz. 2022 yıl sonunda ihracat beklentimiz 7,5 milyar dolar.

Türkiye ne kadarlık ambalaj ithalatı gerçekleştiriyor? İthalatta öne çıkan ülkeler ve ürünlerden bahsedebilir misiniz?

Ambalaj ithalatı 2021 yılında bir önceki yıla göre miktar olarak %7, değer olarak %22 arttı. Ambalaj sektörü ithalat 2021 yılında miktar olarak 1,85 milyon ton, değer olarak ise 3,8 milyar dolar oldu. Ambalaj türüne göre genel toplamlara baktığımızda plastik ambalaj ithalatı değer olarak yüzde 54, kağıt/karton ambalaj ithalatı ise değer olarak yüzde 37 oldu. 2021 yılında değer bazında en çok ambalaj ithalatı yapılan ilk 5 ülkenin Almanya, Çin, İtalya, Güney Kore ve Fransa olduğu görüldü. Türkiye ambalaj sektörü 2021 yılında 2,7 milyar dolar dış ticaret fazlası vererek cari açığa pozitif katkı sunmaya devam ediyor.

Zeki Sarıbekir

"PANDEMİDE AMBALAJLI ÜRÜNLERE YÖNELİM ARTTI"

Ülkemizde ambalajlı gıda ve içecek ürünleri tüketimi ne miktarda? Ambalajlı gıda tüketimi gelişmiş ülkelerde ne yönde? Ambalajlı gıda tüketimini etkileyen etmenlerden bahsedebilir misiniz?

Her zaman söylediğimiz gibi satın aldığımız ürünün ambalajı onun güvencesidir ve her ürün ambalaja girmeli. Ambalajın üzerindeki etikette içerdigi ürünün besin değeri, ürünün miktarı, son tüketim tarihi, üretici adres bilgileri; yani ürünün muhteviyatıyla nerede ve kim tarafından üretildiğini içeren tüm bilgiler bulunur. Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre 2017 yılında 7,53 milyara ulaşan dünya nüfusu hesaplandığında, kişi başı ambalaj tüketimi ortalama 118 dolar oldu. Bu rakam Kuzey Amerika ve Kanada'da 440 dolar iken Batı Avrupa'da 365 dolar. Bu rakamın en yüksek olduğu ülke ise 516 dolarla Japonya'dır.

Türkiye'de 2020'de kişi başı ambalaj tüketimi 298 dolar. Bir önceki yıla göre 26 dolarlık bir artış var. 2020'de yıllık kişi başı plastik ambalaj tüketimi 170,5 dolar la ilk sırada yer alırken; oluklu mukavva 61,7, metal ambalaj 25,1, cam ambalaj 18,2, karton ambalaj 15,5, ahşap ambalaj 5,2 ve kağıt ambalaj 1,8 dolar oldu. Pandemi sürecinde ambalajsız ürünlerden

◀ Gıda Üretim ve Ambalajlama Teknolojileri ▶

ambalajlı ürünlere doğru büyük bir geçiş oldu. Halkımız artık ambalajlı ürün almaya yöneldi. İnsan sağlığını çevresel risklerden uzak tutan ve koruyan ambalajlı gıdaların önemi bu dönemde bir kez daha ortaya çıktı.

“ÜRETİMİMİZİN EN AZ YARISINI YURT DIŞINA SATMALIYIZ”

28 Şubat’ta başlayan Rusya – Ukrayna savaşının ülkemiz ambalaj sektörüne etkileri neler oldu? Bu bağlamda geçtiğimiz günlerde imzalanan Tahıl Koridoru Anlaşması’nın ambalaj sanayine yansımaları ne yönde olabilir?

Savaş sektörümüze hammadde sıkıntısı olarak yansıyor. Sadece iç piyasaya üretim yapıp sıkıntı yaşayanlara hep ‘ihracat, ihracat, ihracat’ dedim. Şirketlerimizin ileriye gidecekse ihracatla gidebilir. Artık hammaddeye yatırım yapmamız gerekiyor. Üretimimizin en az yüzde 50’si ihracat olmalı. Yeni açılımlar ülkemizin lojistik konumundan gelen güçle bizim sektörümüze de olumlu yansıyacak. Önümüzdeki en büyük fırsat ise önce pandemi ve sonra savaş nedeniyle ülkemize doğru oluşan tedarik zincirlerinin sürdürülebilir kılınması.

Türkiye’de yüksek seyreden döviz kuru özellikle ambalaj üretimi için gerekli olan ham maddelerin tedarikinde üreticileri zorluyor. Hangi ham maddelerin tedarikinde sorun yaşıyor? Bu durum ambalaj sanayinin üretimini nasıl etkiliyor?

Sektörümüzde plastik başta olmak üzere ambalaj malzemelerinin hammaddeleri ağırlıklı olarak yurtdışından temin ediliyor. Hammadde fiyatları tüm dünyada olduğu gibi bize de yansıyor ve **sanayicimiz** eninde sonunda yaşanan artışı hem yurt içi hem de yurt dışı piyasaya yansıtmak zorunda kalıyor. En önemli hammadde kaynaklarımızdan biri

“Yaşadığımız olağanüstü sürecin oluşturduğu şartlar sektörümüzle ilgili rakamsal öngörülerde bulunmayı zorlaştırmaktadır. Ama her zaman vurguladığımız gibi ambalajlı gıdalar; insan sağlığını çevresel risklerden uzak tutmakta ve korumaktadır. Ayrıca ambalaj olmadan ürünlerin bir yerden bir yere sevk edilmesi de mümkün olmamaktadır.”

de geri dönüştürülebilir atıklar. Ülkemiz ekonomisine ve çevreye katkıda bulunmak için ambalajın geri dönüşümü oldukça önemli. Sürdürülebilirlik çerçevesinde dünya sıfır atık yönetimine odaklanmış durumda. Döngüsel ekonomiye katkı ve kaliteli geri dönüşüm “sıfır atık yönetim sistemi” ile geliştirilmek isteniyor. Bu sistem 2019’dan beri gündemimizdedir. Yerel ve mahalli idareler “sıfır atık yönetim sistemi” çerçevesinde tüm binalarda az ikili ayırma sistemiyle atıkların kaynağında ayrılmasından sorumlu. Ambalaj atıkları gibi tehlikesiz nitelikteki geri kazanılabilir

kağıt, cam, metal, plastik atıklar diğer atıklardan farklı biriktirme ekipmanında biriktirilip, ayrı olarak toplanacaktır. Bizim sektörümüzü doğrudan ilgilendiren bir konudur.

Atıklar kaynağında ayrı biriktirilerek ve yerel yönetimler tarafından ayrı ayrı toplanarak kaliteli geri dönüşüm sağlanabilir. Biz de ASD olarak bilinçlendirme çalışmalarımızı farklı projelerle sürdürüyoruz. İstanbul, Ankara ve İzmir’deki yerel yönetimlerle birlikte ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanması ve geri dönüşümü konusuna özel projeler gerçekleştiriyoruz.

2022’in sonu ve sonraki yıllara ilişkin olarak Türkiye ambalaj sektörünün hedeflerini bizimle paylaşabilir misiniz?

Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. yılı olan 2023 yılında Türkiye ambalaj sektörünün pazar büyüklüğünü 25 milyar dolardan 30 milyar dolara; kişi başı tüketimi 298 dolardan 380 dolara; ihracatını ise 8 milyar dolara çıkarmayı hedefliyoruz. 2030 sektör büyüklüğümüz için hedefimizi 50 milyar dolar; ihracat hedefimizi ise 20 milyar dolar olarak belirledik.

“TÜRKİYE PETROKİMYA GİRİŞİM GRUBU KURULMALI”

Ambalaj sektöründe yaşanan sorunların çözümüne yönelik hammadde üretimi için büyük yatırımlara destek verilmesi gerektiğine dikkat çeken Zeki Sanbekir, “Hammadde üretimine ağırlık verecek bu tür yatırımların üreticilerin maliyetlerini de uzun vadede indireceğini ve ihracat hızını artıracaklarını düşünüyoruz. Bunun için Türkiye Petrokimya Girişim Grubu kurulmalı. Bu sayede yüksek katma değerli ürünler üretip uluslararası arenada daha rekabetçi bir yapıya sahip olabiliriz. Ambalaj sektöründe karşılaştığımız en büyük sorunlardan

biri de ara eleman ve teknik personel sıkıntısı. Bu kapsamda mesleki eğitimin desteklenmesi gerektiğine inanıyoruz. Devletimizin planlamalarının yanı sıra **İstanbul Sanayi Odası’nın (İSO)** “Meslek Lisesi memleket meselesi” diyerek konuya dikkat çektiği üzere, kalifiye ara eleman sorununun çözümü mesleki eğitimlerin kalitesinin artırılmasında yatıyor. Ayrıca, yetişmiş eleman sorunumuzu çözebilmek için sektör içerisinde yer alan her işletmemiz elini taşın altına koyarak hareket etmeli” diyor.

İKV'nin 60'ıncı Genel Kurulu yapıldı

İKV Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, "Değişen Avrupa mimarisinde kuşkusuz ki Türkiye'nin de önemli bir yeri olacaktır. Türkiye'nin AB başta olmak üzere tüm Avrupa kurumlarında karar alma hakkına sahip olması büyük önem taşıyor" dedi.

İSTANBUL, AA

İktisadi Kalkınma Vakfı'nın (İKV) 60'ıncı Genel Kurulu, vakfın kurucu ve mütevelli kurum başkanları, destekçi kurum temsilcileri ve delegelerin katılımıyla gerçekleştirildi.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) İstanbul Hizmet Binası'nda düzenlenen genel kurulun açılış konuşmaları TOBB Başkanı Yardımcısı ve İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Başkanı Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Yardımcısı Sadık Ayhan Saruhan ve İKV Başkanı Ayhan Zeytinoğlu tarafından yapıldı.

Kopuz, buradaki konuşmasında, Avrupa Birliği ile ilişkilerin Türkiye'nin modernleşme ve zenginleşme süreci için son derece önemli olduğunu belirterek, TOBB olarak kendilerinin bu nedenle AB ile ilişkileri daima önceliklerinin başında tuttuklarını söyledi.

Gümrük Birliği'nin Türkiye'nin üretim kapasitesinin dönüşümü için en önemli araç olduğunu belirten Kopuz, "Katılım müzakereleri Türkiye'nin dönüşüm sürecini daha da genişleterek derinleştirmiştir. Son yıllarda katılım süreci durdu.

Türk iş dünyası olarak bu durumdan mutlu değiliz. Ülkelerimizin karşı karşıya olduğu mevcut sorunları göz önünde tutarsak, ilişkileri canlandırma ihtiyacımız bariz şekilde ortadadır." diye konuştu.

Kopuz, başta enerji güvenliği olmak üzere, gıda güvenliği gibi stratejik önemi olan konuların Türkiye-AB ortak çalışma alanına dahil edilmesi gerektiğini ifade ederek, yeşil dönüşüm ve dijital dönüşümün bir başka önemli iş birliği alanı olması gerektiğini vurguladı.

Gümrük Birliği'nin mo-

İKV Başkanı Ayhan Zeytinoğlu

dernizasyonunun Türk ve AB iş dünyası için ciddi katkılar sağlayacağına işaret eden Kopuz, "Esasen, biz yeşil dönüşü-dijital dönüşüm ve Gümrük Birliği'nin modernizasyonunu birlikte düşünüyoruz.

Bu açıdan Türkiye Yatırım Platformu mekanizmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bir an önce işlevsel hale gelmesini istiyoruz." ifadelerini kullandı.

'AB tam üyelik hedefine ulaşmak için çalışıyoruz'

İKV Başkanı Ayhan Zeytinoğlu da Türkiye'nin batı ve doğuyu birbirine bağlayan konumu, rekabetçi sanayi girişit uluslararası ilişkileri, dinamik nüfusu ve doğal kaynakları ile yeşil ve dijital dönüşümün ön saflarında yer alabilecek bir ülke olduğunu söyledi.

İkiz dönüşüm olarak adlandırdıkları yeşil ve dijital dönüşüm sürecinde Türkiye'nin AB ile ilişkileri ve Avrupa pazarındaki konumunun büyük rol oynadığına işaret eden Zeytinoğlu, değer zincirleri yeniden yapılanırken, üretim, dağıtım ve tüketim yöntemlerinin yenilediğine dikkati çekti.

Zeytinoğlu, küresel ekonomi ve ticaret kurallarının

yeniden yazıldığını ifade ederek, "Türkiye için yeniden yapılanan dünya ekonomisinde ön plana çıkmak için, avantajlarını kazanıma dönüştürmek önemli.

Eğitime ve AR-GE'ye yatırımlarımızı yükselterek, ihracatımızda katma değeri yüksek ileri teknoloji ürünlerinin payını artırmak gerekiyor." ifadesini kullandı.

Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynakları ve sürdürülebilir üretim açısından önemli artıları ve potansiyeli olan bir ülke olduğuna dikkati çeken Zeytinoğlu, "Bu durum bizim için bir avantaj ve Gümrük Birliği'nin güncellenmesi ve Yeşil Mutabakat'a uyum sağlanması ile daha da geliştirilmesi mümkün olabilecek.

Özellikle yeşil ve dijital sektörlerle uluslararası yatırım çekilebilmek için yatırım iklimini iyileştirmek büyük önem taşıyor." değerlendirmesinde bulundu.

Zeytinoğlu, İKV'nin kuruluş amaçları ile uyumlu olarak AB ile ilişkileri geliştirmek ve AB tam üyelik hedefine ulaşmak için çalışmaya devam ettiklerini belirterek, şunları kaydetti: "Son birkaç yılda AB'nin

genişleme süreci durma noktasına gelmişti. Sadece Türkiye için değil Balkanlardaki aday ve potansiyel aday ülkeler için de süreç ilerlemiyordu.

Ancak Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı ile dengeler değişmeye başladı. Uzun süredir beklemede olan Arnavutluk ve Kuzey Makedonya ile katılım müzakereleri başladı.

Yani AB genişleme süreci yeniden hareketlenirken, AB'nin doğu ve güneydoğudaki sınırlarında bir değişim beklenmektedir. Türkiye açısından bu durum önem taşıyor.

Çünkü bugüne kadar Türkiye'nin üyeliği için öne sürülen 'Artık AB genişlemesi durdu.

AB Türkiye gibi bir ülkeyi içine alamaz' gibi savlar geçersiz hale geldi. Değişen Avrupa mimarisinde kuşkusuz ki Türkiye'nin de önemli bir yeri olacaktır. Türkiye'nin AB başta olmak üzere tüm Avrupa kurumlarında karar alma hakkına sahip olması büyük önem taşıyor.

Bu süreçte Türkiye'nin iş yapısını, hukuk sistemini, demokrasisini ve ekonomisini güçlendirmesi, modernize etmesi ve reforme etmesi bu gelişmelerde daha fazla söz sahibi olmasını

sağlayacak."

İTO Başkanı Şekib Avdagiç de Avrupa'nın istikrarı, barış ve güvenliğiyle ekonominin refahını geliştirilmesi için ancak Türkiye gibi güçlü ülkelerle sıkı ilişkiler kurmaları halinde olabileceğini söyledi.

'Gümrük Birliği revize edilmeli'

Türkiye'nin jeostratejik konumu, dinamik yapısı, güçlü potansiyeli ile Avrupa Birliği'ni büyüteceğini ifade eden Avdagiç, şöyle devam etti:

"Türkiye, Avrupa Birliği'ni sembolik bir organizasyon olmanın çok ötesinde taşıma potansiyeline sahiptir.

Türkiye'nin olmadığı bir Avrupa Birliği denklemi Avrupa için Rusya Ukrayna Savaşı'nda da görüldüğü üzere tehlikeler ve belirsizliklerle dolu olacaktır. İşte içinde bulunduğumuz bu siyasi konjonktür Türkiye'nin tam üyeliğinin önemini bir kez daha bize gösterdi.

Türkiye'nin Avrupa ile kader birliği, Avrupa Birliği ile müzakere sürecimizi tıkamaya çalışan ülkelerin sıkı çıkarlarından daha büyüktür."

İSO Başkanı Yardımcısı Sadık Ayhan Saruhan ise, "Avrupa Birliği en büyük ihracat pazarımız olmakla birlikte halen Avrupa'nın ithalatından yalnızca yüzde 3,7 pay aldığımız göz önünde bulundurulduğunda, AB pazarından hak ettiğimiz payı almamız için AB ile sürdürülebilir, takvimi ve kesin sonuçları olan samimi bir ilişkiyi yeniden taritememiz ve belirsizlikleri ortadan kaldırmamızın büyük önem taşıdığını belirtmek istiyorum.

Bu bağlamda Gümrük Birliği'nin revize edilerek kapsamının değişen koşullara uygun olarak düzenlenmesi çalışmaları en kısa sürede sonuçlanmalıdır." diye konuştu.

Aklına Gelenler

TOPLUMUN HER KESİMİ NEDEN YAŞADIĞINDAN MEMNUN OLMAZ

Ertuğrul KILIÇ

Toplulumun her kesimi ekonomik gidişattan şikâyetçi olur bir durumda. Memnun olan hemen hiçbir toplumsal kesim kalmadı gibi. Enflasyonla yoksullaşan emeğiyle geçinen kesim, yükselen fiyat hareketlerine yetişemez oldu. Yönetenlerin "nitelikli iş gücünün yoksullaşması" kavramını Türkiye ekonomisi literatürüne sokan, Orta sınıf olarak ifade edilen, doktorlar, öğretmenler, mühendisler, avukatlar, mali müşavirler yoksullaşmayla karşı karşıya.

Geçen günlerde T.C. Merkez Bankası Başkanı, **İstanbul Sanayi Odası** ziyareti sırasında, Sanayi Odası Başkanı ile yaşadığı tartışma, hiçbir kesimde işlerin iyi gitmediğini adeta gözler önüne serdi. Dolarizasyona gitmesin diye hükümet tarafından uygulamaya konulan KKM (Kur Korumalı Mevduat) sistemi tam da istenilen sonuçlar ortaya çıkarmamış gibi gözüküyor. Bu tartışmadan anlaşılan hükümetin büyüme politikalarını desteklemek için ortaya koymuş olduğu Banka Kredi politikaları nedeniyle, borçlanarak dolar alındığı tartışmasını bilinir hale getirmiş oldu. Tabii burada olmaması gereken başka bir durum da ortaya çıktı. TCMB'nin asıl işinin

ülkede ki fiyat istikrarını ve enflasyonun kontrol edilmesini sağlamak olması gerekirken, Bankacılık ve Denetleme Kurumunun kontrol etmesi gereken bir konuyu doğrudan takip eder hale gelmesidir. Kurumların amaç ve araçları da bir birine karşır bir hal aldı.

İşletmelerin Türk Parası kredisi çekerek döviz ya da stok alması kadar doğal hiçbir şey yok. Eğer hükümet edenler fiyat genel seviyesinin yükselişini (enflasyonu) kontrol altında tutamazlar ise, işletmeler sermayelerini korumak, işlerin devamlılığını sağlamak için koruyucu önlemler almak zorunda kalmaktadırlar. İşlerinin devam etmesi için ya stoklarını artıracaklar ya da paralarının değerini koruyan yabancı bir para bu da "döviz" alacaklar.

TCMB'si politika faizini %14 de sabit tutarak fonlama yapmaktadır. Bankalar ise bunun üzerine kendi karlarını ve masraflarını da ilave ederek piyasaya kredi vermektedirler. Yine son zamanlarda, işverenler krediye ulaşamadıklarını yüksek sesle söylemektedirler. **TOBB** başkanı, birkaç gündür üst üste hükümete banka kredilerine işverenlerin ulaşmadığını tekrar ederek söylemekte.

Kredi hacminde, finansal kriz ön-

cesi yaşanan hızlı artışların krizlerin ortak özelliklerinden olduğu bilinmektedir. Ekonomilerin daralması dönemlerinde ise batık kredi oranlarında artışlar yaşanmasına ve kredi kanallarının tıkanmasına neden olmaktadır. Bankalar, ülkenin geldiği bu dönemde ya yüksek oranlarla kredi vermekte ya da kredi kanallarını keserek, sermayeleri ve likiditeyi azalan bankalar, bozulan bilanço- larını korumak için nakitte geçmeyi tercih etmektedirler. Bankaların bu dönemde, bir önceki döneme nazaran, karlarındaki yüksek artışları da hatırlamadan geçmemek lazım.

Kriz dönemlerinde, krediye ulaşmayan işletmelerin ekonomik büyüme kapasiteleri doğrudan etkilenmektedir. Borçlanarak yürütülen iktisadi faaliyetlerin sürekliliğinin sağlanmasında, yeniden finanse etme durumları doğrudan etkilemektedir. Mevcut durumlarını sürdürmek için kredilerini yenileyemeyen işletmeler temerrüt durumu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Sermaye yetersizliği nedeniyle, yatırım yapmış veya sabit varlık edinmiş işletmeler, uzun vadeli varlıklarını kısa vadeli borçlarla finanse etmektedirler. Nakit yaratmadaki bu uyumsuzluk işletmeleri krize sokmaktadır. Vade

uyumsuzluğunu yaşayan finansal kurumlarda (bankalarda) kredilerin kapanmasına neden olmaktadır. Kredi piyasasının kapanması kurumların yaşadığı iflasların en önemli nedenleridir.

İşletmeler için finansal kriz ve enflasyonun işletmenin öz sermayesini tüketmesi, işletmelerin batmasına neden olmaktadır. Bunun en acı tarafı da emeğiyle çalışan işçilerin işsiz kalmalarına neden olmasıdır. Düşürülmeyen işsizlik sayısını daha da artıracak olmasıdır.

Yoksulluk sadece işsizleri vurmamaktadır. Bir de çalışırken elde ettikleri ücretlerin, temel ihtiyaçlarını karşılamayan kesimleri etkilemektedir. TÜRK-İŞ'in her ay açıklamış olduğu açlık ve yoksulluk sınırı verileri göstermektedir ki, asgari ücretle çalışan ve artık büyük ölçüde çalışanlar için ortalama ücret olarak kabul gören ve bu seviyede ücret alanlar açlık sınırında yaşamaktadırlar. Sermaye kesiminin bile, son yıllarda ülkenin elde etmiş olduğu, GSMH (belirli bir zaman aralığında üretilen tüm nihai ürünlerin, piyasa değerindeki ekonomik ölçüsüdür.) elde ettiği yüksek gelir seviyesine rağmen (Pandeminin başladığı 2020 yılının ilk çeyreği ve 2022'nin ilk çeyreği arasın-

da, emeğin payı %39,1'den %31,5'e gerilerken, sermayenin payı ise payı %41,7'den 47,6'ya çıktı. Nezir Onur Kuru-<https://www.politikyol.com/turkiye-buyurken-calisana-dusen-pay-kuculuyor/>), gellinen noktada birçok işletme sermaye yetersizliğinden ve enflasyondan kaynaklanan, kurmaca kar ve vergiler nedeniyle Türk Ticaret Kanun'unda belirtilen teknik iflasa karşı karşıya kalmaktadırlar.

İşçiler aldıkları ücretlerle geçinemiyorlar, orta sınıf gittikçe yoksullaşıyor (nitelikli işgücü yoksullaşması) ve gelecek endişesine, kaygısına kapılıyor. Sermaye yeterli kaynağa ulaşamadığı için çarkını çeviremiyor. Toplumun hiç bir kesimi yaşadığı hayatından ve gidişattan memnun değil. Yüksek sesle içinden gelini söylemeye, hatta söylediği şeylerin volümünü hükümete, bakanlara karşı artırmaktadırlar.

Toplumun her kesimi umutsuz, mutsuz, yaşamlarından şikâyet eder ve kendi başına bir çare arar hale geldi ise, burada yönetenlerin durup bir düşünmesi lazım.

Muhalefet genel başkanının söylediği şey doğrumu acaba; ülkede bir yönetememe krizi mi var?

ISO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2021 Araştırması'nda KOBİ'lerin finansman giderleri 20 milyar lirayı aşarken, bozulan borç yapısı dikkat çekti.

İSO İKİNCİ 500'ÜN İHRACATINDA REKOR ARTIŞ

İstanbul Sanayi Odası (İSO), KOBİ'lerin karnesi niteliğindeki İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu raporunu açıkladı. 2021 yılında ISO İkinci 500'ün üretimden net satışları yüzde 77,5 oranında artarak 191,1 milyar TL'den 339,2 milyar TL'ye yükseldi. 2021 yılında ISO İkinci 500'ün ihracatı yüzde 35,4 oranında artarak 13,5 milyar dolar ile rekor seviyeye ulaştı.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO), "ISO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2021" araştırmasına göre, İkinci 500'ün üretimden net satışları, yüzde 77,5 artarak 191,1 milyar TL'den 339,2 milyar TL'ye yükseldi. Üretimden net satışlar baz alınarak yapılan ISO İkinci 500'ün 2021 yılı sıralamasına bakıldığında; Ege Seramik 980,1 milyon TL ile ilk sırayı aldı. Ege Seramik'i, küçük bir farkla 979,8 milyon TL ile Kozlu Gıda takip ederken, Kangal Termik Santral 979,7 milyon TL ile üçüncü oldu. ISO İkinci 500'ün bu yılki listesine 137 yeni sanayi kuruluşu girdi. Bunlardan 57 tanesi ISO 500'den ISO İkinci 500'e düşen şirketlerden oluştu. Listeye geçen yılki ISO 1000 dışından giren yeni firma sayısı 80 olurken 2020 yılının ISO İkinci 500 listesinden ISO 500'e çıkan firma sayısı ise 39 olarak gerçekleşti. 2020 yılında 578,9 milyon TL ile 251,6 milyon TL bandında üretimden net satış yapan şirketler ISO İkinci 500 sıralamasında yer alırken 2021 sonuçlarına göre bu bant 980,1 milyon TL ile 444,2 milyon TL arasında oluştu.

KOBİ'lerden 13,5 milyar dolarlık ihracat performansı

2021 yılında ISO İkinci 500'ün ihracatı yüzde 35,4 oranında artarak 13,5 milyar dolar ile rekor seviyeye ulaştı. Böylece ISO İkinci 500'ün Türkiye toplam ihracatı içindeki payı yüzde 6, sanayi ihracatı içindeki payı ise yüzde 6,2 oldu ve her iki oran da 2020 yılına göre 0,1 puan artış kaydetti. İhracat tarafında-

ki bir diğer önemli gelişme de ihracat yapan firma sayısındaki artış eğilimi oldu. ISO İkinci 500'de 2018 yılında 450 bandını aşan ihracat yapan firma sayısı 2021'de 468'e yükseldi. Bu durum, nispeten daha küçük ve orta ölçekli kuruluşların dış pazarlara açılma ve talep dalgalanmalarına karşı esnekliklerini artırma konusunda oldukça başarılı bir performans sergilediğini ortaya koydu.

"Sanayi kuruluşlarımız güçlenen küresel talepten payını aldı"

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, araştırma sonuçlarının dünya ekonomisinin salgın krizinden çıkış sancılıyla geçirdiği hareketli bir yılın sanayiye yansıyan fotoğrafı niteliğinde olduğunu belirtti. 2021 yılını çift haneli büyümeyle kapatan Türkiye'de sanayi kuruluşlarının özellikle dış pazarlardaki performanslarıyla güçlenen küresel talepten payını aldığını kaydeden Bahçıvan, şunları söyledi: "ISO 500'e göre daha küçük ölçekli ve KOBİ niteliğinde şirketlerden oluşan ISO İkinci 500'ün ihracatı yüzde 35'lik bir büyümeyle 2021'de Türkiye genelinden ve ISO 500'den daha başarılı bir görünüm sunuyor. Fakat ISO İkinci 500'ün verilerine baktığımızda, borçlanma yapısında belirgin bir bozulma dikkatimizi çekmektedir. Söz konusu veriler ISO İkinci 500'de işletme faaliyetlerinin giderek daha fazla borçlanma ağırlıklı olarak finanse edildiğini ortaya koyuyor. Asıl önemlisi ise borcun vade yapısında da gözle görülür bir kısalmanın olmasıdır. Baktığımızda, mali borçların toplam borçlar içindeki payı yüzde 57,6'dan yüzde 54,2'ye inerken, diğer borçların payı yüzde 42,4'ten yüzde 45,8'e yükselmiş görünüyor. Bunun anlamı şu: ISO İkinci 500 şirketleri, faaliyetlerinin finansmanında ve artan işletme sermayesi ihtiyacının karşılanmasında ticari borçları çok daha fazla kullanmışlar."

**13,5
MİLYAR
DOLAR**

ISO İKİNCİ
500'ÜN
2021 YILI
İHRACATI